ATHANASIOS RANTOS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2025. március 13.[1]

C-653/23. sz. ügy

SIA „TOODE”
kontra
Valsts ieņēmumu dienests

(az Administratīvā apgabaltiesa [regionális közigazgatási bíróság, Lettország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Állami támogatások – Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése – Az Európai Bizottság által a Covid19-világjárvány összefüggésében a gazdaság támogatására jóváhagyott nemzeti támogatási program – A program feltételeinek meg nem felelő vállalkozás tekintetében a támogatás odaítélésének illetékes hatóság általi megtagadása – Arra irányuló kereset, hogy a nemzeti bíróság rendelje el e támogatás odaítélését – Az ilyen támogatás odaítélésére biztosított határidő lejárta a bírósági eljárás során – Azon időpont meghatározása, amikor a támogatást nyújtottnak kell tekinteni – (EU) 2015/1589 rendelet – 1. cikk – Létező támogatás vagy új támogatás”

I. Bevezetés

1. Az adóhatóság azzal az indokkal tagadta meg egy lett vállalkozástól a gazdaság támogatására irányuló állami támogatást a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben, hogy nem felel meg a nemzeti jog által a támogatás igénybevételéhez előírt feltételeknek. E vállalkozás keresetet indított a nemzeti bíróság előtt annak megállapítása iránt, hogy ő igenis megfelel e feltételeknek, valamint az adóhatóság arra kötelezése iránt, hogy vele szemben hozzon kedvező közigazgatási aktust. Az Európai Bizottság által jóváhagyott támogatási program hatálya azonban a nemzeti bírósági eljárás során lejárt. Jogosult-e ez a vállalkozás a szóban forgó támogatásra abban az esetben, ha a támogatás odaítélésének az adóhatóság általi eredeti megtagadását a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően hozott bírósági határozat hatályon kívül helyezi? Lényegében ezt a kérdést teszi fel az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország).

2. A jelen ügyben a Bíróságnak egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy miként kell meghatározni azt az időpontot, amikor úgy kell tekinteni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében megtörtént a támogatás nyújtása, másrészt pedig arról, hogy a támogatás az (EU) 2015/1589

[1] Eredeti nyelv: francia.

rendelet[2] 1. cikke értelmében véve létező vagy új támogatás-e, egy olyan sajátos összefüggésben, amelyben valamely nemzeti bíróság a támogatás nyújtására vonatkozóan a nemzeti jogszabályokban biztosított és a Bizottság által jóváhagyott határidő lejártát követően elismeri az arra való jogosultságot, és a hatáskörrel rendelkező hatóságot a kért támogatás nyújtására kötelezi.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 2015/1589 rendelet

3. A 2015/1589 rendelet „Fogalommeghatározások” című 1. cikke szerint:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

b) »létező támogatás«:

[…]

ii. engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett;

[…]

c) »új támogatás«: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is;

[…]”

2. Az ideiglenes keretről szóló közlemény

4. Az „Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi Covid19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából” című, 2020. március 20-i bizottsági közleményt (HL 2020. C 91 I., 1. o.; a továbbiakban: az ideiglenes keretről szóló közlemény) több alkalommal módosították. E közlemény tartalmazza a „Korlátozott összegű támogatások” című 3.1. szakaszt, amelynek a 2021. november 24-i hatodik módosításból (HL 2021. C 473., 1. o.) eredő változatának 21. és 22. pontja a következőképpen szólt:

„21. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontján alapuló, meglévő lehetőségeken túlmenően, a jelenlegi körülmények között megfelelő, szükséges és célirányos megoldás lehet, ha ideiglenes, korlátozott összegű támogatást nyújtanak a hirtelen hitel szűkével vagy akár hitelhiánnyal szembesülő vállalkozásoknak.

[2] Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.).

22. A Bizottság az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinti az ilyen állami támogatást, ha a következő feltételek mindegyike teljesül […]:

[…]

d) a támogatást legkésőbb 2022. június 30-ig nyújtják;

[…]”

B. A lett jog

1. A közigazgatási eljárásról szóló törvény

5. A 2001. október 25-i Administratīvā procesa likums (a közigazgatási eljárásról szóló törvény)[3] alapeljárásban alkalmazandó változata 250. cikkének (2) bekezdése előírja:

„A bíróság a közigazgatási aktus jogszerűségének értékelésekor határozatában kizárólag a hatóság által a közigazgatási aktusban megjelölt indokolást veszi figyelembe. E korlátozás nem vonatkozik a kedvező közigazgatási aktus iránti kérelmekre.”

6. Az említett törvény 254. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a bíróság a közigazgatási aktus meghozatala iránti kérelmet megalapozottnak ítéli, kötelezi a hatóságot a vonatkozó közigazgatási aktus meghozatalára.”

2. A lett támogatási szabályok

7. A 2020. november 10-i 676. sz. minisztertanácsi rendelet[4] megalkotta a „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai” jogforrást (a Covid19-válság által érintett vállalkozások számára a forgótőke-áramlás elősegítésére nyújtott támogatások szabályai; a továbbiakban: lett támogatási szabályok). E támogatási programot, amely 2020. november 17-én lépett hatályba, az ideiglenes keretről szóló közlemény 3.1. szakaszában foglalt követelményeknek megfelelően hozták létre, és azt a Bizottság a 2022. december 16-i SA.59592 (2020/N) határozattal jóváhagyta a 2021. november 30-ig tartó időszakra, amelyet ezt követően 2022. június 30-ig meghosszabbítottak.[5]

8. A lett támogatási szabályok 23. pontjának az alapeljárás tényállása idején hatályos változata a következőket mondta ki:

„A támogatás odaítélése időpontjának azon időpontot kell tekinteni, amikor [az állami adóhatóság] elfogadja a támogatást odaítélő határozatot.”

[3] *Latvijas Vēstnesis*, 2001., 164. sz., 2551. o.

[4] *Latvijas Vēstnesis*, 2020, 2020/222A.2.

[5] Későbbi bizottsági határozatokban a támogatás odaítélésének határideje először 2021. november 30-ra (2021. június 3-i SA.64046 [2021/N] határozat), majd 2022. június 30-ra (2021. december 14-i SA.100596 [2021/N] határozat) változott.

9. E szabályok 24. pontja a következőket írta elő:

„A határozatot az ideiglenes keret[ről szóló közleménnyel] összhangban 2022. június 30-ig kell meghozni.”

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

10. 2021. március 25-én és április 9-én a SIA „TOODE” (a továbbiakban: TOODE), egy lett vállalkozás, azt kérte a Valsts ieņēmumu dieneststől (nemzeti adóhatóság, Lettország; a továbbiakban: VID vagy adóhatóság), hogy 2021 januárja és februárja tekintetében részesüljön a Covid19-válság által érintett vállalkozások forgótőkéjének biztosítását célzó nemzeti támogatási programban (a továbbiakban: nemzeti támogatási program).

11. 2021. április 23-i és június 7-i, majd 2021. június 9-i és július 23-i határozatával a VID azzal az indokkal tagadta meg a TOODE-tól a kért támogatás nyújtását, hogy e vállalkozás nem felelt meg a lett támogatási szabályokban előírt feltételeknek. E tekintetben a VID többek között megállapította, hogy az említett vállalkozás által 2021 januárjában és februárjában elért árbevétel nem csökkent kellően ahhoz, hogy megfeleljen a nemzeti szabályozásban előírt feltételeknek, és így e támogatásban részesüljön.

12. A TOODE keresetet nyújtott be az Administratīvā rajona tiesához (körzeti közigazgatási bíróság, Lettország), többek között arra hivatkozva, hogy a VID-nek nem volt semmilyen oka arra, hogy az árbevételének kiszámításakor az érintett adóévre vonatkozó hozzáadottértékadó-bevallásban feltüntetett ügyletek összértékét vegye figyelembe. 2022. április 14-i ítéletével e bíróság elutasította e keresetet azzal az indokkal, hogy a jelen ügyben nem teljesültek a támogatás odaítélésének feltételei.

13. 2022. június 29-én a TOODE ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be az Administratīvā apgabaltiesához (regionális közigazgatási bíróság, Lettország). E fellebbezés a közigazgatási eljárásról szóló törvény 254. cikkének (1) bekezdése szerinti kedvező közigazgatási aktus meghozatalára irányul.

14. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a nemzeti támogatási programot a Bizottság jóváhagyta, és azt a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, feltéve többek között, hogy a támogatást az ideiglenes keretről szóló közlemény 22. pontja d) alpontjának és a lett támogatási szabályok 24. pontjának megfelelően legkésőbb 2022. június 30-ig nyújtották. Hangsúlyozza továbbá, hogy a jelen ügyben e határidő az előtte indított eljárás során lejárt. E bíróság úgy véli, hogy az alapeljárás keretében meg kell vizsgálnia, hogy a TOODE továbbra is részesülhet-e a kért támogatásban. E célból meg kell határoznia azt az időpontot, amikor e támogatást az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében „nyújtottnak” kell tekinteni, és hogy az említett támogatás a 2015/1589 rendelet 1. cikke értelmében véve létező vagy új állami támogatásnak minősül-e.

15. Mindenekelőtt, ami azt az időpontot illeti, amikor úgy kell tekinteni, hogy a támogatást nyújtották, e bíróság úgy véli, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata [6] értelmében főszabály szerint csak bírósági határozat meghozatalát követően keletkezhet a támogatás felvételéhez való biztos és feltétel nélküli jog, vagyis ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy a felperes teljesítette a nemzeti jog által a szóban forgó támogatásban való részesüléshez előírt valamennyi feltételt, és hogy a támogatás nyújtásának a hatáskörrel rendelkező hatóság általi megtagadása jogellenes és megalapozatlan. Egyébiránt, amennyiben a jogviszony nem létezik, a bírósági határozat végrehajtása nem vezethet kedvező közigazgatási aktus visszaható hatályú *(ex tunc)* elfogadásához, mivel a nemzeti bíróság csak arra kötelezheti az illetékes hatóságot, hogy *ex nunc* támogatást odaítélő megfelelő közigazgatási aktust fogadjon el.

16. A Bíróság kérésére az említett bíróság pontosította, hogy a TOODE valóban megfelelt a nemzeti jog által a támogatáshoz előírt feltételeknek abban az időpontban, amikor kérelmét benyújtotta, így a VID elutasító határozata jogellenesnek és megalapozatlannak tűnik. Következésképpen e bíróság arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha arra kötelezné a VID-et, hogy fogadjon el kedvező közigazgatási aktust, valamint ítélje oda és fizesse ki a kért támogatás összegét, úgy kell-e tekinteni, hogy e támogatás nyújtásának időpontja megfelel annak az időpontnak, amikor e hatóság indokolatlanul megtagadta a támogatás odaítélését.

17. Továbbá, ami a támogatás létező vagy új jellegét illeti, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a Bíróság azon ítélkezési gyakorlata, amely szerint a hatáskörrel rendelkező hatóság által valamely személynek a jóváhagyott támogatási program lejártát követően nyújtott támogatást új támogatásnak kell tekinteni,[7] átültethető-e az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetre, amelyben az adóhatóság jogellenesen tagadta meg a kért támogatás nyújtását annak ellenére, hogy a támogatási program még hatályban volt, és amelyben e hatóságot később bírósági határozattal kötelezik arra, hogy e program lejártát követően ítélje oda és fizesse ki a támogatás összegét.

18. Végül a kérdést előterjesztő bíróság felidézi a Bizottság által egy másik lett bíróság kérdéseire válaszul 2023. szeptember 11-én kibocsátott véleményt.[8] E véleményben ezen intézmény kiemelte, hogy a lett támogatási szabályok 23. pontjának megfelelően a támogatás odaítélésére akkor kerül sor, amikor az adóhatóság elfogadja a támogatás nyújtására vagy megtagadására vonatkozó határozatot. Ezenkívül pontosította, hogy valamely támogatásnak az e célból meghatározott határidő lejártát követő odaítélése az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése megsértésének minősül, és hogy a nemzeti bíróságok feladata annak megakadályozása, hogy a támogatást a kedvezményezett részére folyósítsák. Továbbra is az említett vélemény szerint a nemzeti bíróságok e határidő lejártát követően nem ítélhetnek meg e támogatás helyett kártérítést a támogatás kifizetésének elmaradása következtében e személy által elszenvedett kárért.

[6] E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság többek között a 2019. december 19-i Arriva Italia és társai ítéletre (C-385/18, EU:C:2019:1121, 36. és 37. pont), a 2022. január 25-i Bizottság kontra European Food és társai ítéletre (C-638/19 P, EU:C:2022:50, 123. pont), valamint a 2023. január 12-i DOBELES HES ítéletre (C-702/20 és C-17/21, EU:C:2023:1, 76. és 78. pont) hivatkozik.

[7] A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a 2022. április 7-i Autonome Provinz Bozen ítéletre (C-102/21 és C-103/21, EU:C:2022:272, 31–35. és 42. pont) hivatkozik.

[8] Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, közelebbről az Augstākā tiesa Senāts (legfelsőbb bíróság, Lettország) által az SKA-356/2023. sz. ügyben felvetett kérdésekről volt szó. A kérdést előterjesztő bíróság konkrétan az SA.106948.NC ügyben kibocsátott (2023)9452862. sz. bizottsági véleményre hivatkozik, amelyet a lett támogatási szabályok és az ideiglenes keret alkalmazására vonatkozó másik eljárás keretében adtak ki.

19. E körülmények között az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdését, hogy az állami támogatást azon időpontban kell »nyújtottnak« tekinteni, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság indokolatlanul megtagadta valamely magánszemély állami támogatásra való jogosultságának megállapítását, ha aztán e jogosultságot a támogatásnyújtási határidő lejártát követően bírósági határozat megállapítja?

2) Úgy kell-e értelmezni [a 2015/1589 rendelet] 1. cikke b) pontjának ii. alpontját, hogy létező támogatásnak minősül a magánszemély számára – a hatáskörrel rendelkező hatóság részéről a támogatásra való jogosultságot a támogatásnyújtási határidőn belül elismerő határozat hiányában – a támogatási programban rögzített támogatásnyújtási határidő lejártát követően olyan bírósági határozat végrehajtása alapján nyújtott támogatás, amely megállapítja, hogy a magánszemély a támogatási programban rögzített támogatásnyújtási határidőn belül teljesítette a nemzeti jog által a szóban forgó támogatásban részesüléshez előírt valamennyi feltételt, és hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság támogatásnyújtást megtagadó határozata jogellenes volt?”

20. Írásbeli észrevételeket nyújtott be a TOODE, a lett és a német kormány, valamint a Bizottság. Ugyanezen felek szóbeli észrevételeket is előterjesztettek a 2024. december 11-én tartott tárgyaláson.

IV. Elemzés

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

21. Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az állami támogatást *ex tunc* hatállyal kell e rendelkezés értelmében „nyújtottnak” tekinteni, vagyis abban az időpontban, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság indokolatlanul megtagadta egy magánszemély Bizottság által jóváhagyott állami támogatásra való jogosultságának megállapítását, amennyiben e megtagadás jogellenességét a nemzeti bíróság az ezen intézmény által a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően állapítja meg.

22. Az alábbi okok miatt úgy vélem, hogy erre a kérdésre igenlő választ kell adni.

23. Mindjárt az elején emlékeztetek ugyanis arra, hogy – amint az kitűnik a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából – valamely állami támogatást abban az időpontban kell az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében „nyújtottnak” tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett igényt szerez arra, hogy megkapja a

támogatást,[9] ily módon a szóban forgó források tényleges átruházása nem bír döntő jelentőséggel.[10]

24. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alkalmazandó nemzeti jogszabályok alapján meghatározza azt az időpontot, amikor az említett támogatást nyújtottnak kell tekinteni. Ennek érdekében a kérdést előterjesztő bíróságnak figyelembe kell vennie az összes olyan feltételt, amelyeket a nemzeti jogszabályok a szóban forgó támogatás odaítéléséhez lefektetnek.[11]

25. E tekintetben megjegyzem, hogy – amint az a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott magyarázatokból kitűnik – a jelen ügyben alkalmazandó lett jogi rendelkezések, különösen pedig a lett támogatási szabályok 23. pontja értelmében a támogatást abban az időpontban kell nyújtottnak tekinteni, amikor az adóhatóság a támogatást odaítélő határozatot meghozza. A jelen ügyben a kért támogatás nyújtásának megtagadására az ideiglenes keretről szóló közlemény 22. pontjának d) alpontjában biztosított 2022. június 30-i határidő előtt került sor.[12]

26. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a VID által hozott elutasító határozatok alapján a TOODE nem szerezhetett igényt arra, hogy a nemzeti jog alapján támogatásban részesüljön a Bíróság jelen indítvány 23. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlata értelmében. E tekintetben e bíróság úgy véli, hogy ilyen jog csak olyan bírósági határozat alapján keletkezhet, amely megállapítja, hogy az ezen elutasító határozatokban szereplő indokokkal ellentétben valamely vállalkozás a támogatás igénylésének időpontjában megfelelt az e támogatásban való részesüléshez a nemzeti jog által előírt valamennyi feltételnek, és arra kötelezi az illetékes hatóságot, hogy a jövőre nézve (*ex nunc*) hozzon olyan kedvező közigazgatási aktust, amelynek értelmében a támogatás összegét részére szabályszerűen odaítélik és kifizetik.[13]

27. Mindazonáltal abban az esetben, ha az az időpont, amikor a támogatást nyújtottnak kell tekinteni a nemzeti jog alapján, a bírósági határozat vagy az e határozatot végrehajtó kedvező közigazgatási aktus meghozatala időpontjának felelne meg, fennállna annak kockázata, hogy a TOODE által a VID határozataival szemben benyújtott kereset – amint azt írásbeli észrevételeiben a német kormány is állítja – értelmét veszti. Tekintettel ugyanis a támogatás odaítélésre biztosított határidő lejártára, az ideiglenes keretről szóló közlemény 22. pontjának d) alpontja és a Bizottság által jóváhagyott lett támogatási szabályok 24. pontja értelmében a hatáskörrel rendelkező hatóság számára – amint azt az adóhatóság a kérdést előterjesztő bíróság előtt és a lett kormány az írásbeli észrevételeiben állította – lehetetlen lehet ilyen helyesbítő közigazgatási aktust elfogadni a támogatás nyújtására biztosított határidő lejártát követően hozott bírósági határozat végrehajtása érdekében, így a bírósági határozat semmilyen joghatást nem váltana ki.

28. A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt megjegyzi, hogy ha úgy tekintenénk, hogy a támogatást az odaítélésére biztosított határidő lejártát követően ítélték oda, a TOODE esetében ugyanazon okok miatt, mint amelyek megakadályozzák, hogy az adóhatóság helyesbítő aktust

[9] Ily módon azon időpont megállapítása szempontjából, amikor egy meghatározott intézkedés a kedvezményezettjei számára az ezen állami támogatás felvételére való jogot ruházott, a döntő tényezőt az képezi, hogy e kedvezményezettek igényt szereznek arra, hogy e támogatást megkapják, valamint hogy az állam ehhez kapcsolódóan kötelezettséget vállal az említett támogatás nyújtására. Lásd e tekintetben: 2022. január 25-i Bizottság kontra European Food és társai ítélet (C-638/19 P, EU:C:2022:50, 115. és 123. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[10] Lásd: 2021. május 20-i Azienda Sanitaria Provinciale di Catania ítélet (C-128/19, EU:C:2021:401, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[11] Lásd: 2020. október 28-i INAIL-ítélet (C-608/19, EU:C:2020:865, 31. és 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[12] Egyébiránt nem vitatott, hogy a TOODE az előírt határidőn belül keresetet indított az adóhatóság elutasító határozatával szemben.

[13] A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez azt jelzi, hogy a TOODE-hoz hasonlóan valamely vállalkozás csak a bírósági határozat vagy a kedvező közigazgatási aktus elfogadásának időpontjától szerez biztos jogot arra, hogy megkapja a támogatást.

fogadjon el az e határidőt követően hozott bírósági határozat végrehajtása érdekében, fennállna annak kockázata, hogy nem élhet a lett jogban biztosított azon lehetőséggel, hogy kártérítési keresetet nyújtson be a lett adóhatósággal vagy a lett állammal szemben, mivel az ilyen kereset azon tilalom megsértésének kockázatával jár, hogy a támogatás helyett kártérítést ítéljenek meg az e vállalkozás által a támogatás kifizetésének elmaradása miatt elszenvedett kár megtérítése érdekében. [14]

29. Mielőtt rátérnék a jelen ügyben szóban forgó helyzet elemzésére, fontosnak tartom, hogy néhány pontosítást tegyek az „állami támogatás felvételére való jog” fogalmával kapcsolatban, amely meghatározó tényező annak megállapítása szempontjából, hogy a támogatást mikor kell a Bíróságnak a jelen indítvány 23. és 24. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlata értelmében vett olyan támogatásnak tekinteni, amelynek nyújtása megtörtént.

30. Szükségesnek látom pontosítani, hogy az ezen ítélkezési gyakorlat által hivatkozott, „a nemzeti jog által a szóban forgó támogatás odaítélésére vonatkozóan előírt feltételek” csak a közigazgatási határozat elfogadásának időpontjában alkalmazandó nemzeti jogszabályok által megállapított feltételek lehetnek, [15] aminek értékelése végső soron a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok feladata. Így különbséget kell tenni *egyrészt* azon időpont között, amikor a támogatás odaítélésének a nemzeti jog szerinti feltételei objektíven teljesülnek, amely bizonyos esetekben alárendelhető annak a feltételnek, hogy a közigazgatási szerv olyan határozatot hozzon, amely megállapítja valamely vállalkozás szóban forgó támogatáshoz való jogát oly módon, hogy a támogatás odaítélésének időpontja megfeleljen az e határozat elfogadása időpontjának, *másrészt* pedig azon időpont között, amikor az ilyen határozattal szemben benyújtott bírósági keresetet elbíráló nemzeti bíróságnak az adott ügyben a közigazgatási szerv által elvégzett értékelést felül kell vizsgálnia. Következésképpen a Bíróságnak a jelen indítvány 23. és 24. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlata mindenekelőtt azon időpont megállapítására irányul, amikor a támogatás megszerzésének feltételei a nemzeti jog értelmében teljesülnek, nem pedig arra, hogy *lefedje* azt az időpontot, amikor a közigazgatási szerv értékelésének érvényességére vonatkozó keresetet elbíráló nemzeti bíróság elvégzi a bírósági felülvizsgálatot, és megvizsgálja, hogy e feltételek teljesülnek-e. A nemzeti jog alapján fennálló jognak bírósági határozattal történő elismerése ugyanis nem érinti azt az időpontot, amikor a támogatás odaítélésének feltételei teljesültek, és az illetékes hatóságnak adott esetben határozatot kellett vagy kellett volna hoznia a szóban forgó támogatás nyújtásáról. Az ilyen határozat ugyanis pusztán deklaratív, nem pedig konstitutív jellegű. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az, hogy a nemzeti bíróság adott esetben olyan ítéletet hozhat, amelyből az következik, hogy a nemzeti jog értelmében a felek valamelyikének állami támogatásnak megfelelő összeget kell kapnia, egyáltalán nem jelenti azt, hogy ebben az esetben e támogatást maga a bíróság nyújtja. Az ilyen ítélet a jogerő értelmében kizárólag azzal a hatással jár, hogy a másik felet – általában az illetékes közigazgatási hatóságot – az említett támogatás kifizetésére kötelezi. [16]

31. Ha bebizonyosodna, hogy a lett jog egyetlen lehetséges értelmezése a jelen indítvány 26. pontjában leírt értelmezés, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnni látszik, és amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – anélkül, hogy megállapítható lenne, hogy a támogatás nyújtásának időpontja az az időpont, amikor az adóhatóság e támogatást

[14] Lásd a jelen indítvány 18. pontját.

[15] Az említett ítélkezési gyakorlat ugyanis a jogszabályokra, nem pedig azoknak a közigazgatási szerv általi esetlegesen téves értelmezésére hivatkozik.

[16] Lásd ebben az értelemben 2023. január 12-i DOBELES HES ítélet (C-702/20 és C-17/21, EU:C:2023:1, 75. és 76. pont).

jogellenesen megtagadta,[17] ami azt jelentené, hogy a szóban forgó támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően hozott bírósági határozatot követően hozott helyesbítő közigazgatási határozatnak *ex tunc* hatályt kell tulajdonítani –, az ilyen értelmezés sértheti az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jogot.

32. Mielőtt megvizsgálnánk, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által elfogadott értelmezés sértheti-e a Charta 47. cikkét, szükségesnek bizonyul elöljáróban megvizsgálni, hogy a jelen indítvány 26. pontjában ismertetett helyzet valóban a Charta hatálya alá tartozik-e.

33. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a Charta alkalmazási körét szabályozó 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ha valamely jogi tényállás nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, a Bíróság annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, a Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg e hatáskört.[18] Az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás során ugyanis a Bíróságnak nem feladata a nemzeti jog rendelkezéseinek értelmezéséről határozni, sem azt megítélni, hogy helyesen értelmezi-e e rendelkezéseket a nemzeti bíróság.[19]

34. Kiemelem azt is, hogy a Charta 47. cikkének hatálya alá tartozó helyzetben, jóllehet az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata kijelölni a hatáskörrel rendelkező bíróságokat és meghatározni az uniós jogrendből származó egyéni jogok védelmének biztosítására irányuló jogorvoslatok eljárási szabályait, a tagállamok felelőssége, hogy minden esetben biztosítsák az e jogokkal kapcsolatban a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jog tiszteletben tartását.[20]

35. Mindjárt az elején megjegyzem, hogy a Bizottság által hivatkozott azon körülmény, amely szerint az állami támogatásban történő részesüléshez való jog a nemzeti jog hatálya alá tartozik, nem zárhatja ki a jelen ügyet a Charta 47. cikkének hatálya alól.[21] Noha ugyanis a szóban forgó támogatás igénybevételéhez való jogot a nemzeti jog biztosítja, és az nem alapulhat az uniós jogon vagy a Bizottság határozatán,[22] a jelen ügyben a jogvita nem a szóban forgó támogatás nyújtására vonatkozó nemzeti rendelkezések értelmezésére vonatkozik, hanem a TOODE részéről a VID által elfogadott eredeti elutasító határozattal szemben benyújtott bírósági jogorvoslat hatékonyságára, valamint e hatóság azon lehetőségére, hogy bírósági határozat végrehajtása érdekében helyesbítő jogi aktust fogadjon el a Bizottság által jóváhagyott állami

[17] Ha ugyanis ebben az időpontban a hatáskörrel rendelkező hatóság jogszerűen járt volna el, és kedvező határozatot hozott volna, a lett támogatási szabályok alapján a TOODE jogi értelemben biztos igényt szerzett volna a támogatásra.

[18] Lásd ebben az értelemben: 2021. április 22-i Profi Credit Slovakia ítélet (C-485/19, EU:C:2021:313, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[19] Lásd ebben az értelemben: 2014. május 22-i Érsekcsanádi Mezőgazdasági ítélet (C-56/13, EU:C:2014:352, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[20] 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 115. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezenkívül a Bíróság tisztázta, hogy a Charta 47. cikke önmagában elegendő, és azt nem kell uniós vagy nemzeti jogi rendelkezésekkel pontosítani ahhoz, hogy önmagában hivatkozható jogot biztosítson a magánszemélyek számára. Lásd ebben az értelemben: 2024. február 20-i X (A felmondás indokolásának hiánya) ítélet (C-715/20, EU:C:2024:139, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[21] Egyébiránt az a körülmény, hogy a szóban forgó támogatás nyújtásának feltételeit és részletes szabályait a nemzeti jog határozza meg, semmit nem változtat azon, hogy a „támogatás odaítélésének” fogalma az uniós jog hatálya alá tartozik.

[22] Lásd ebben az értelemben: 2023. január 31-i Bizottság kontra Braesch és társai ítélet (C-284/21 P, EU:C:2023:58, 72. és 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

támogatási program engedélyezésére vonatkozó határidőn túl, továbbá az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdéséből, valamint a 2015/1589 rendelet 1. cikkéből erre vonatkozóan eredő következményekre.

36. Amint azt a jelen indítvány 27. pontjában kifejtettem, ha úgy tekintenénk, hogy a támogatás EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett nyújtásának időpontja annak felelne meg, hogy mely időpontban fogadják el a nemzeti jog értelmében a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően a bírósági határozat végrehajtását szolgáló kedvező közigazgatási aktust, fennállna annak kockázata, hogy e támogatást a 2015/1589 rendelet 1. cikke értelmében vett új és jogellenes támogatásnak kell tekinteni, és azt az adóhatóság nem nyújthatná a bírósági határozat végrehajtása során anélkül, hogy megsértené az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt felfüggesztési kötelezettséget.

37. Márpedig a jelen indítvány előző pontjában ismertetetthez hasonló helyzet nem pusztán a Charta hatálya alá tartozik, hanem sértheti a TOODE-nek a Charta 47. cikke értelmében vett hatékony jogorvoslathoz való jogát is.

38. Álláspontom szerint a félreértés bármely kockázatának elkerülése érdekében emlékeztetni kell arra a különbségre, amely egyrészt az állami támogatási program engedélyezési időszaka (amely a jelen esetben a támogatás odaítélésének időtartamához és időpontjához kapcsolódik), másrészt pedig azon időpont között áll fenn, amikor a nemzeti bíróság bírósági határozatot hoz. A nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálására vonatkozó hatásköre és az általa meghozandó határozat joghatásai ugyanis nem függhetnek a közigazgatási eljáráshoz kapcsolódó azon időbeli kerettől (és még kevésbé lehet azokat alárendelni annak), amely a jellegénél fogva eltérő célt követ, és semmilyen kapcsolatban nem áll a (nemzeti) bírósági eljárással.

39. Ha nem ismernénk el a bírósági határozatot követően hozott helyesbítő határozat *ex tunc* hatályát, az majdhogynem lehetetlenné tenné a hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog gyakorlását, mivel e jog gyakorlását attól a feltételtől tenné függővé, hogy a bírósági határozatot a közigazgatási eljárásban biztosított határidő lejárta előtt hozzák meg. Ugyanakkor ez ahhoz a paradox helyzethez vezethetne, amely szerint a szóban forgó támogatás odaítélésének időpontja és a hatáskörrel rendelkező hatóság által a bírósági határozatot követően elfogadott helyesbítő határozat létező vagy új támogatásnak való minősítése attól függene, hogy a nemzeti bíróság milyen gyorsasággal határoz a közigazgatási határozattal szemben benyújtott keresetről. [23]

40. Egyébiránt hasznosnak tartom pontosítani, hogy az állami támogatásoktól eltérő területeken a Bíróság elismerte a nemzeti bíróság azon lehetőségét, hogy visszaható hatállyal (*ex tunc*) megsemmisítse a valamely hatóság által hozott határozatot, ha ezt szükségesnek ítéli a keresetet benyújtó vállalkozás jogai hatékony védelmének biztosítása vagy az ellenőrzési rendszer hatékonyságának általános biztosítása érdekében. [24]

[23] Lásd e tekintetben analógia útján: Tizzano főtanácsnok Kutz-Bauer ügyre vonatkozó indítványa (C-187/00, EU:C:2002:75, 66. pont), azzal kapcsolatban, hogy lehetőség van valamely közigazgatási aktus visszaható hatállyal történő megsemmisítésére vagy módosítására, azzal az indokkal, hogy valamely személyt nem érhet hátrány amiatt, hogy mennyi időre van szüksége ahhoz, hogy jogait érvényesítse.

[24] Lásd ebben az értelemben: 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet (C-231/15, EU:C:2016:769, 25–29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) a nemzeti szabályozó hatóság közigazgatási aktusa nemzeti bíróság általi megsemmisítésének visszaható hatályáról, valamint Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok CROSS Zlín ügyre vonatkozó indítványa (C-303/22, EU:C:2023:652, 77. és 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) a közbeszerzési szerződés nemzeti bíróságok általi odaítélésének *ex tunc* hatályú, az odaítélésről szóló döntés meghozatalának időpontjára visszaható semmissé nyilvánításáról. Lásd továbbá: 2024. március 7-i Die Länderbahn és társai ítélet (C-582/22, EU:C:2024:213, 53–56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) egy olyan infrastruktúra használati díjai érvénytelenségének az illetékes igazgatási szervezet általi *ex tunc* hatályú megállapításáról, amelynek alkalmazási időszaka lejárt (a vasúti szállítási vállalkozások azon jogának védelme érdekében, hogy e szervezethez forduljanak).

41. Az eddigiek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett első kérdésre azt a választ adja, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését a Charta 47. cikkének fényében akként kell értelmezni, hogy valamely állami támogatást abban az időpontban „nyújtottnak” kell tekinteni, amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság megtagadta a támogatás odaítélését, ha a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően hozott nemzeti bírósági határozat e megtagadást jogellenesnek nyilvánította, feltéve hogy e megtagadásra a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejárta előtt került sor, továbbá olyan időpontban, amikor az e támogatásra vonatkozó bizottsági engedély hatályban volt, a vállalkozás pedig teljesítette a támogatás folyósításának az alkalmazandó nemzeti szabályozás szerinti feltételeit.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

42. Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontját akként kell-e értelmezni, hogy létező támogatásnak minősül az olyan állami támogatás, amelyet a támogatás nyújtására a Bizottság által megállapított határidő lejártát követően nyújtottak valamely vállalkozásnak, olyan nemzeti bírósági határozat végrehajtásaképpen, amely jogellenesnek nyilvánította azt, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság e határidő lejárta előtt megtagadta a támogatás nyújtását.

43. Emlékeztetek arra, hogy az EUMSZ 107. cikk és az EUMSZ 108. cikk által bevezetett, állami támogatásokra vonatkozó ellenőrzési rendszer keretében az eljárás eltérő aszerint, hogy létező vagy új támogatásokról van-e szó. Míg a létező támogatások az EUMSZ 108. cikk (1) bekezdésének megfelelően szabályszerűen végrehajthatók, amennyiben a Bizottság nem állapította meg azok összeegyeztethetetlenségét a belső piaccal, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Bizottságot a szükséges időben tájékoztatni kell minden új támogatás nyújtására vagy létező támogatás módosítására irányuló tervezett intézkedésről, és hogy azok nem hajthatók végre, amíg az eljárásban végleges határozatot nem hoznak. [25]

44. Ezenkívül a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alá tartozó új támogatásoknak kell tekinteni az olyan intézkedéseket, amelyek támogatások nyújtására vagy módosítására irányulnak, azzal a pontosítással, hogy e módosítások vonatkozhatnak akár létező támogatásokra, akár a Bizottságnak bejelentett eredeti tervekre. [26] A 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontja kimondja, hogy „létező támogatás” az „engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett”. E rendelet 1. cikkének c) pontja szerint „új támogatás” minden olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is. Ráadásul, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, az olyan időpontban nyújtott támogatást, amikor az e támogatásra vonatkozó bizottsági engedély már nem volt hatályban, új támogatásnak kell tekinteni. [27]

45. Mindjárt az elején kiemelem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adandó válasz egyértelműen levezethető az első kérdésre általam javasolt válaszból, mivel ha úgy kell tekinteni, hogy a szóban forgó támogatást az adóhatóság által elfogadott

[25] Lásd: 2021. október 28-i Eco Fox és társai ítélet (C-915/19–C-917/19, EU:C:2021:887, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[26] Lásd: 2021. október 28-i Eco Fox és társai ítélet (C-915/19–C-917/19, EU:C:2021:887, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[27] Lásd: 2022. április 7-i Autonome Provinz Bozen ítélet (C-102/21 és C-103/21, EU:C:2022:272, 32., 34. és 42. pont) hivatkozik.

elutasító határozatok meghozatalának időpontjában nyújtották, vagyis olyan időpontban, amikor az e támogatásra vonatkozó bizottsági engedély hatályban volt, az említett támogatást a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontja értelmében engedélyezett, és ennélfogva létező támogatásnak kell tekinteni, még akkor is, ha azt a Bizottság által jóváhagyott támogatási program érvényességének lejártát követően fizetik ki. Ilyen esetben ugyanezen támogatás kifizetése nem más, mint a bírósági határozat végrehajtása.

46. Pontosítom azt is, hogy úgy tűnik, a Bíróság rendelkezésére álló iratok egyike sem utal arra, hogy a jelen ügyben a nemzeti bírósági határozatot végrehajtó helyesbítő közigazgatási aktus elfogadása keretében az adóhatóság olyan mozgástérrel vagy mérlegelési jogkörrel rendelkezne, amely lehetővé tenné számára a lett támogatási programban előírt azon támogatás módosítását, amelynek odaítélését e hatóság eredetileg megtagadta, oly módon, hogy azt a 2015/1589 rendelet 1. cikke c) pontja szövegének megfelelően új támogatásnak lehessen minősíteni.

47. Egyébiránt az a körülmény, hogy az alapügyben szóban forgó támogatást a Bizottság által a támogatás odaítélésére meghatározott határidő lejártát követően és a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó válság időközben kialakult sajátos környezetén kívül fizetik ki, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy e támogatást nem lehet a lett támogatási program által eredetileg előírt célnak megfelelően felhasználni, vagy hogy az a piaci verseny torzításának kockázatával jár. A Bíróság fenti 23. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatából ugyanis kitűnik, hogy a támogatás tényleges kifizetésének időpontja nem érinti a szóban forgó támogatásra való jogosultságot, amennyiben e támogatást a Bizottság határozatában megállapított határidőn belül ítélik oda, így az említett támogatás e határidő lejártát követően is kifizethető.[28] Ezenfelül a támogatásnak a támogatási program lejárta utáni kifizetése nem alkalmas a piaci verseny torzítására, mivel az ilyen kifizetés csupán a VID eredeti határozata által megzavart jog helyreállítását jelenti, és valójában a piaci verseny egyensúlyának visszaállítását teszi lehetővé.[29] A Bíróság ítélkezési gyakorlatából mindenesetre az következik, hogy valamely intézkedés abban az időpontban eredményezhet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő versenytorzulást, amikor az állami támogatás felvételére való jogot biztosították.[30]

48. Az eddigiek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett második kérdésre azt a választ adja, hogy a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontját akként kell értelmezni, hogy létező támogatásnak minősül a valamely támogatási programban meghatározott támogatásnyújtási határidő lejártát követően a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság által olyan nemzeti bírósági határozat végrehajtásaképpen kifizetett támogatás, amely megállapítja, hogy a vállalkozás a fent hivatkozott határidő lejárta előtt megfelelt a nemzeti jog által a támogatás igényléséhez előírt valamennyi feltételnek, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság támogatásnyújtást megtagadó eredeti határozata jogellenes volt. Ilyen esetben a támogatást abban az időpontban kell nyújtottnak tekinteni, amikor az illetékes nemzeti hatóság eredetileg megtagadta a támogatás odaítélését.

[28] E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság határozata nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a támogatást konkrét határidőn belül fizessék ki.

[29] Épp ellenkezőleg, azzal lehet érvelni, hogy a szóban forgó támogatás nyújtásának elmaradása az, amely torzíthatja a versenyt a piacon, vagy legalábbis indokolatlan hátrányos megkülönböztetéshez vezethet egy olyan gazdasági szereplővel szemben, mint a TOODE, amely részére annak ellenére megtagadják az állami támogatás nyújtását, hogy az megfelelt a támogatás igénybevételéhez szükséges feltételeknek, míg egy másik, a feltételeket ugyanígy teljesítő versenytárs vállalkozás részesülhetne ugyanezen támogatásban.

[30] Lásd ebben az értelemben: 2022. január 25-i Bizottság kontraEuropean Food és társai ítélet (C-638/19 P, EU:C:2022:50, 123. pont).

V. Végkövetkeztetés

49. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének fényében

   a következőképpen kell értelmezni:

   valamely állami támogatást abban az időpontban „nyújtottnak” kell tekinteni, amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság megtagadta a támogatás odaítélését, ha a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejártát követően hozott nemzeti bírósági határozat e megtagadást jogellenesnek nyilvánította, feltéve hogy e megtagadásra a támogatás odaítélésére biztosított határidő lejárta előtt került sor, továbbá olyan az időpontban, amikor az e támogatásra vonatkozó bizottsági engedély hatályban volt, a vállalkozás pedig teljesítette a támogatás folyósításának az alkalmazandó nemzeti szabályozás szerinti feltételeit.

2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontját

   a következőképpen kell értelmezni:

   létező támogatásnak minősül a valamely támogatási programban meghatározott támogatásnyújtási határidő lejártát követően a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság által olyan nemzeti bírósági határozat végrehajtásaképpen kifizetett támogatás, amely megállapítja, hogy a vállalkozás a fent hivatkozott határidő lejárta előtt megfelelt a nemzeti jog által a támogatás igényléséhez előírt valamennyi feltételnek, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság támogatásnyújtást megtagadó eredeti határozata jogellenes volt. Ilyen esetben a támogatást abban az időpontban kell nyújtottnak tekinteni, amikor az illetékes nemzeti hatóság eredetileg megtagadta a támogatás odaítélését.